

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

17. An saltem per Bullam Cœnæ sit Episcopis revocata facultas absolvendi
ab hæresi, & aliis casibus in ea contentis? Et an Episcopus sequens
sententiam, & opinionem nolens absolvere Hæreticum ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

in to. 3. ff. de beneficiis tom. 2. part. 11. cap. 10. num. 113. & alij existunt, nullo modo posse ab Episcopo hanc absolutionem ab hæresi committi alteri personæ; sed Iacobus Granado loco citato num. 7. cum Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. cap. 15. num. 23. & alii tenent, quod licet Episcopus non possit hanc absolutionem committere alteri, qui generaliter habeat facultatem absolviendi ab hæresi, potest tamen committere causam particularem, cum occurrerit, ita ut tunc specialiter, & non generaliter tribuat vires suas. Verum omnia supradicta non procedunt in nostra sententia asserente, hanc potestatem absolviendi ab hæresi esse per Bullam Cœnæ Episcopis sublatam.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 3. Rel. 32. & in aliis ejus annotation. secunde.

Sup. hoc quod hic docetur, in Rel. not. præterea, cum eod. Cornejo hic citato, & in aliis ejus not.

4. Nota quartò, etiam potestatem dispensandi in irregularitate, & occulta hæresi proveniente adeptam esse Episcopis per Bullam Cœnæ Domini docere Ricciolum lib. 5. cap. 16. num. 5. & alios, licet contrarium doceat Vgolius tract. de irregular. cap. 36. num. 5. Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. cap. 25. num. 17. quos alibi citavi; imò Petrus Cornejo in 3. part. D. Thome tr. 5. de irregular. disp. 9. dub. unico, quæst. 4. & probabiliter docet, ob peccatum hæresis secundum de seclula infamia non incurri irregularitatem, sed vide supra, in tract. de irregul.

RESOL. XVII.

An saltem per Bullam Cœnæ sit Episcopis revocata facultas absolviendi ab hæresi, & aliis casibus in ea contentis?

Et si Episcopus sequens affirmativam sententiam, & opinionem nolit absolvi hæreticum occultum, quid est faciendum? Ex p. 7. tract. 2. Rel. 23.

Sup. hoc sup. §. 1. Negativè respondent Doctores, quos citat, & sequitur Bossius de jubileo sect. 1. cap. 10. Sed his in fin. & in Rel. §. 2. m. 10. & seq. Probatur hæc opinio, quia correctio juris vitanda est, quoad fieri possit, sed absque correctione juris Trident. stare potest clausula Bullæ revocans facultates, quibus absolutio impendi poterat. Ergo affirmandum est clausulam Bullæ supradictam Trident. facultatē non revocare. Minorem probo. Primò, quia Bulla solum dicit, ut nullus possit absolvi præterea, quorumcumque privilegiorum, quæ Episcopis, Conventibus, & aliis concessa sint per sedem Apostolicam: qui ab Episcopis absolvi intendit, non intendit absolvi præterea alioj privilegij à Sede Apostolica concessi, ut dicit Banez, sed præterea authoritate Christi Domino datæ. Ergo. Secundò, quia Bulla optimè potest intelligi de peccatis publicis, & de absolutione, quæ non solum pro foro conscientie, sed etiam extetno proficit; siquidem nihil in Bulla habetur, quod cogat nos de peccatis occultis, & de foro conscientie revocationem intelligere. Sensus ergo Bullæ est, ut nullus possit absolvi; absolutione proficiente in foro externo, vel à peccatis publicis præterea privilegiorum, &c. Quod si hoc modo intelligatur, manet integrum Trident. Decretum. Nam Trid. concedit solum absolutionem casus occultis, & pro foro conscientie. Ergo si Bulla revocat casus publicos, & absolutionem proficientem in foro externo; non immutat, nec corrigit Decretum Trid. Ergo hæc explicatio sustinenda est, ut iuris correctio vitetur. Tertio, lex generalis præcipue correctoria, etiam si posterior sit, limitanda est ex speciali antecedenti. Ergo hæc lex correctoria Bullæ, quæ generalis est, limitari, & coartari debet per specialem Trident. Quartò, non obstante clausula revocatoria Bullæ Cœnæ manet integrum privilegium in Cruciata concessum penitentibus, ut semel in vita possint absolvi à quolibet Confessario approbato, à quibuscumque peccatis, & censuris, &c.

Ergo etiam poterit integrum manere privilegium Episcopis concessum Trid. non obstante revocatoria clausula. Quintum fundamentum est, quia non est evidens Bullam Cœnæ supradictam facultatem revocare, ut ex supradictis constat; sed absque revocationis evidentia nemo tenetur se jure proprio spoliare. Ergo non debent Episcopi se reputare spoliatos hac facultate absolviendi absque clariori noticia. Quod si dicas constare evidenter esse revocatam hanc facultatem Episcopis, non ex verbis Bullæ præcisè, sed ex illis juncta Pontificum declaratione. Respondere possumus de declaratione nobis authenticè non constare. Nam si plures Doctores eam firmant, ex fama, & opinione loquuntur. Item indigebat talis declaratio speciali promulgatione, ut vim legis revocantis haberet, aliàs nos arctare non potest.

2. Et ideo Bossius ubi supra, num. 19. sic ait: Ex quibus manifestè apparet non esse audaces, neque temerarios modernos hanc sententiam tenentes, cum sit æquè probabilis, ac prior, si attendas auctoritatem, & numerum Doctorum; siue inspicias multipliciter, & firmitatem rationum. Ita Bossius.

3. Sed ego mordicus contrariam sententiam sapienter docui, & nunc iterum doceo quam me citato tenent Trullench in Decalogum ord. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. m. 1. Machinus de Sacram. Ordin. tract. 1. part. 5. diff. 9. per totam. Idem docet Calpenis in Cursu Theol. tr. 2. tract. 15. diff. 5. sect. 6. num. 38. & alij à me alibi ad istam rationem adducti; Et ratio est clara, quia in Bulla Cœnæ adest clausula derogatoria. Non obstantibus &c. quæ licet sit generalis, sufficit tamen ad derogandum Concilio, quæ doctrina indubitata est ubi derogatio nova Pontificia nequit verificari, nisi tali Concilio derogato: tunc enim derogatio illa generalis censetur specifica, & individua. 2. ff. de liberis, & posthumis. Scilicet illa derogatio esset inutilis, & superflua. Quemadmodum videre est in casu nostro, in quo si Pontifex illis verbis: Ac per cujusvis Concilij decreta, non derogavit Tridentino, rogo, cui alteri Concilio fuit per ista verba derogatum? Certè non provincialibus, ut aliqui neoterici minus rectè interpretantur: tum, quia nomine cujusvis Concilij non veniunt sola provincialia, cum præter ista sunt generalia: tum, quia nullum est assignabile provinciale Concilio, quod Episcopis tribueret facultatem absolviendi ab hæresi occulta, vel ab aliis Bullæ Cœnæ casibus: tum, quia Pontifex Decreta Trident. Concil. gerit in pectore; nec est verisimile, ipsum ignorare hoc decretum, quod singulis Prælati est notissimum: tum quia derogatio pender à voluntate Pontificis, qualitercumque de ea constiterit: ergo derogatum Decretis cujusvis Concilij, necessariò fatendum est, satis constare de mente Pontificis revocantis hanc facultatem absolviendi ab Hæresi occulta, & præsertim accedentibus tot vive vocis oraculis, & Sacre Congregationis responsis à me, & ab omnibus Doctoribus relatis.

4. Neque his obstant allegati text. in cap. Ex parte, cap. Nonnulli, & cap. eam re, de Capellis Monach. Nam respondemus, allegatos textus procedere, ubi nulla mentio Conciliorum neque in genere, neque in specie, neque per verba æquipollentia facta fuit. At in casu nostro fieri exprellam mentionem derogationis cujusvis Concilij, quæ nequit verificari, nisi ipso Tridentino derogato.

5. Notandum est hic obiter, si Episcopus sequens sententiam nostram sententiam, nolit absolvi hæreticum in re occultum, quid faciendum? respondent aliqui, quod si periculum sit infamie, vel scandalis, si Sacerdos sit nisi celebret, vel Laicus, nisi communice; potest indirectè absolvi ab hæresi, & directè ab aliis peccatis à quocumque confessorio: & idem dicendum, si ob pauperem, sup. hoc peritatem, vel aliud impedimentum, non possit Romam adire,

Atque de Absolut.ab hæret.&c.Ref.XVIII.&c. 361

adire, vel litteras mittere ad Summos Pœnitentiarios, si est contritus, potest sumere Eucharistiam, vel celebrare, si sit Sacerdos, etiam si non adsit periculum infamiae, vel scandali: nam iste apud Deum excusatur; quia fecit, quantum potuit. Et ita me citato docet Marchinus de Sacram. Ordinis tract. 1. part. 9. capite 1. diff. 10. num. 6. & etiam me citato Trolench. in Decalogum tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. n. 13. Sed recognosce me ipsum in par. 1. tract. 5. resol. 4. & in par. 4. tract. 4. resol. 242.

RESOL. XVIII.

An Hæreticus occultus possit absolvi in absentia ab Episcopo, si ipsum adire non possit? Ex p. 5. tit. 13. & Misc. 1. Ref. 43.

§. 1. Causa est practica, & ad illum affirmativè respondet Ioan. Hentiq. in comp. cas. mor. c. 20. num. 64. ubi sic ait: [De aq. nace una dudu, y es, si un hombre impossibilitado de poder yr al Obispo, incurriesse en el crimen de la heregia oculta, para lo qual no puede el Obispo dar sus vezes a otra persona, como está declarado en el mismo Concilio, en el cap. 6. alegado, que es lo que se deve hazer en este caso? A lo qual respondo, que el Obispo puede absolverlo de la descomunion en ausencia, y quitada la descomunion, queda el pecado sin reservacion alguna, y qualquier Confessor lo puede absolver del pecado. Porque es cosa muy cierta, que todos los descomulgados pueden ser absueltos de la descomunion en ausencia, y contra su voluntad, pues la absolucion de la descomunion no es sacramental.] Sic ille. Sed hæc sententia procedit in opinione illorum asserentium facultatem Episcopis concessam in Concil. Trident. absolventi hæreticos occultos non esse sublatam; quod novissimè docet Hurtad. de Mendoza volum. 1. in 2. 2. diffinit. 84. sect. 2. & Lopez de Texeda in controvers. Theolog. moral. lib. 2. tract. 1. contr. 18. num. 14. Du Vallius in 22. D. Thom. tract. de fide, q. 7. art. ultim. conclus. 1. & alij, quos ego ipse citavi in 4. part. tract. 4. ref. 239. Verum ego ibi, & merito, contrariam sententiam docui.

RESOL. XIX.

An Inquisitores habeant facultatem absolventi ab hæresi, non solum in foro externo, sed in foro conscientie?

Et an hæc facultas absolventi ab hæresi competat cuilibet Inquisitori, & non toti confessorio?

Et an quilibet Inquisitor possit eandem facultatem cuilibet Confessorio delegare?

Et an in Inquisitore ad hanc in foro conscientie absolutionem, & delegationem impertiendam non requiratur Ordo Sacerdotalis?

Et quid est faciendum, si Inquisitores in casu facultatem, ut ab ipso Confessorio quis absolvarur, nolent impertiri, neque Episcopus? Ex part. 1. tract. 5. Resol. 3.

§. 1. Respondeo, Dominos Inquisitores habere facultatem absolventi ab hæresi, non solum in foro externo: sed in foro conscientie; & præcipuè Inquisitores Hispaniæ. Ita docent Campegius, Rodriguez, Toletus, Gutierrez, Paramus, Bañez, Henriquez, & Grassius apud Riccium, & Sanchez, ubi infra, quibus ego addo Homobonum de exam. Eccles. part. 2. tract. 11. cap. 6. quæst. 11. Putcanum 2. 2. D. Thom. Tom. V.

ma, q. 11. art. 4. dub. 2. Lotichium in thes. verb. Hæreticus, §. 12. Villalobos in summa, tom. 2. tract. 1. diff. 12. num. 6. Freitam in additione ad tract. Confess. sollicit. Episcopi Roderici Acugna, quæst. 1. num. 18. & Grassiam de benef. tom. 2. part. 11. cap. 10. num. 122. qui tres ultimi loquuntur de Inquisitoribus Hispaniæ, & per consequens nostræ Siciliæ, quidquid in contrarium sentiat Sanctarellus tract. de hæresi, cap. 5. dub. 7. n. 31. Farinacius de hæresi, quæst. 192. n. 52. & 54. Zecchius in summa, part. 1. tit. de fide, rubr. de hæresi, cap. 11. n. 18. Novarius in singul. concl. 4. n. 2. Ricciullus tract. de iure person. lib. 5. cap. 15. num. 3. Ioan. Valerius in differ. urinsque fori, verb. Hæresis, different. 3. num. 3. Riccius part. 2. decis. 79. n. 5. Sanchez in summa, tom. 1. libro 2. cap. 12. n. 3. & seq. & Suarez tract. de fide, disp. 21. sect. 4. n. 15. & inclinatur Barbosa de potestate Episcoporum, part. 2. alleg. 40. n. 28. in fin.

2. Notandum est verò, quòd, stando in nostra opinione, hæc facultas absolventi ab hæresi competit cuilibet Inquisitori, & non toti Confessorio, ut adversus Henriquez, & alios notant, Villalobos in summa, tom. 2. tract. 1. diff. 12. num. 7. Freitas, ubi supra, num. 15. & alij: & idè quilibet Inquisitor potest eandem facultatem cuilibet Confessorio delegare, ut adversus Campegium in addit. ad Zancbum. cap. 34. & alios, rectè notavit Sanchez ubi sup. n. 5. & Freitas num. 16. & Villalobos, & Homobonus, ubi supra, tractat. 12. cap. 2. §. 4. qui etiam docuit, in Inquisitore, ad hanc in foro conscientie absolutionem, & delegationem impertiendam, non requiri ordinem sacerdotalem: quia talis facultas non conceditur Inquisitori, in ordine ad Confessionem sacramentalem, nec tanquam quid annexum Ordini; sed officio, ut supra diximus de Episcopo. Sed cum Confessarius non possit cogere, ut hæreticus occultus prodar se Inquisitoribus, ut alibi fusè probatur, si Inquisitores in tali casu facultatem, ut ab ipso Confessorio absolvatur, nolent impertiri, neque Episcopus, putantes se non habere talem facultatem, vel propter aliam rationem, quaeritur, quid faciendum? Hanc quaestionem nemò tractat nisi Freitas, in addit. ad tract. de Confess. sollicit. Episcoporum Acugna.

Supr. in Ref. 15. signatex in §. pen.

Sup. hoc igf. in ref. 21. & melius in alijs ejus not.

RESOL. XX.

An Inquisitores possint absolvere Hæreticum occultum in foro conscientie? Ex p. 4. tit. 8. Ref. 35.

§. 1. Novissimè Ferdinandus de Castro in op. mor. tom. 1. tract. 4. diff. 4. punct. 3. §. 3. n. 3. & Alphonsus de Leone de offic. & potest. Confess. tom. 2. recollect. 6. num. 127. docent, nulli Inquisitori neque Tribunali, datam esse facultatem absolventi ab hæresi, & excommunicationibus reservatis in foro conscientie, quam sententiam tuerentur etiam DD. quos ego ipse citavi in 1. p. tract. de absol. ab hæresi, * ref. 3.

2. Sed ego ibi contrarium docui, & nunc iterum doceo cum DD. quos ibi adduxi, quibus nunc addo Philippum de la Cruz in Thesaur. Eccles. tract. 1. §. 6. n. 1. in fine, & Martinum Bonacinam in Bull. Cenar. tom. 3. disp. 1. q. 22. punct. 2. n. 5. Dico igitur Inquisitores Hispanos potestatem habere etiam in foro conscientie ad absolvendum hæreticum occultum, & hanc sententiam in Hispania esse usu receptam, testatur ex Rodriguez dictus Bonacina, & ipsemet Castus, & Doctores contrarij fateantur hanc sententiam esse probabilem, unde illam, ut mihi constar, in praxi deducere non dubitant Illustrissimi Inquisitores. Vide novissimè Farinacium in addit. ad ejus opera post lib. 3. consil. 94. n. 5. fol. mihi 4. col. 1.

*Que hic est ref. antec. dens, & inf. in ref. 37. §. ult.

H h RESO